

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟΝ

ΜΑΡΤΙΟΣ

Ἐπὸ τὸν τίτλον «Ο θάνατος τοῦ παλληκαριοῦ» ὁ ἡμέτερος Ψυχάρης ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ «Φιγαρῶν» δίστηλον ἄρθρον. Ἐν τούτῳ ἀφορμῆν λαμβάνων ἐκ τοῦ «Βασιλείως τῶν Βουνῶν» τοῦ ἔργου τοῦ Ἄμπου, τὸ ὁποῖον μετασκευασθὲν εἰς δρᾶμα ἐμελλε νὰ παρασταθῆ ἐν Παρισίαις, ἀλλ' ἐμποδίσθη ἕνεκα παραστάσεων τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, φέρεται τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ἡρωϊκοῦ τύπου τῶν κλεφτῶν, τοὺς ὁποίους καὶ χαρακτηρίζει διὰ χαριέντος ἀνεκδότου καὶ μαρτυριῶν τινῶν ἐκ τοῦ γνωστοῦ περὶ ληστῶν βιβλίου τοῦ κ. Σωτηροπούλου. Ἀλλ' ὑφίσταται ἐτι καὶ σήμερον ὁ ἀρχέτυπος οὗτος κλέφτης; καὶ ὑπὸ τίνα τύπον, καὶ τίνα μεταμῶρῳσιν ὑποστάς; Ὁ κλέφτης ὑπάρχει καὶ σήμερον; ὀνομάζεται παλληκαρῶν τὴν σκιαγραφίαν αὐτοῦ παρέχει δι' ὀλίγων ἐναργῶν φράσεων ὁ κ. Ψυχάρης, μεθ' ὃ ἐξακολουθεῖ:

«Ποία εἶνε ἤδη ἡ ψυχολογικὴ κατάστασις τοῦ πρωτογενοῦς τούτου ὄντος; Νέος ἔλληρ συγγραφεὺς, ὁ κ. Κωστής Παλαμᾶς, μᾶς παρέχει δι' ὀλίγων τὴν ἐξήγησιν αὐτῆς: τὸ παλληκαρῶν καταφρονεῖ τὸν θάνατον καὶ ἀγαπᾷ τὴν ζωὴν, ἐξ ἴσου ἀμφότερα. Ὁ κ. Κωστής Παλαμᾶς ἀπέδειξε τούτο ἐν θεατικῷ διηγήματι, τὸ ὁποῖον, ἤκουσεν, ὡς λέγει, ἐκ τινος γυναικὸς τοῦ λαοῦ. Ἐν αὐτῷ ἡ ψυχὴ τοῦ παλληκαριοῦ εἰκονίζεται μετ' ἐξόχου λεπτότητος».

Μετὰ τὴν περιληπτικὴν ἐκθεσιν τοῦ διηγήματος, ὁ κ. Ψυχάρης ἐξακολουθεῖ: «Δὲν ἀποδίδω τὴν θέλουσαν χάριν τοῦ διηγήματος τὸ ὁποῖον μιλεῖ, νομίζει, μετὰ τὸν ἀναγνωστὴν του, καὶ μετὰ καὶ εἰς τὰς θλιβερωτέρας στιγμὰς, τὸσον τὰ ὑπ' αὐτοῦ περιγραφόμενα ἤθη εἶνε ἀπλᾶ καὶ ἀφελῆ. Παράδοξον θὰ φανῆ, ἀλλὰ πρέπει ἐπὶ τέλους νὰ λεχθῆ ὅτι ἡ δημοτικὴ γλῶσσα τῶν Ἑλλήνων, διὰ τῆς φυσικῆς ζωρότητος τῶν σχηματισμῶν τῆς, διὰ τοῦ πλοῦτου τῶν συνθέτων τῆς, καὶ διὰ τοῦ δυσπεριγράπτου ἀέρος τοῦ κυκλοφοροῦντος μέσα εἰς τὰς λέξεις τῆς, εἶνε σήμερον διὰ τὸν συγγραφεὰ γλῶσσα γοητευτικωτέρα τῆς γαλλικῆς. Ἡ ἑλληνικὴ αὕτη γλῶσσα εἶνε ἐλαφρά, διαυγής, αἰθερία, θεωπετικὴ, καὶ ὅταν ἀκόμη ζωγραφίζῃ τὸν θάνατον, καὶ μετὰ παραδόξου χάριτος, μετὰ συγκινοῦσης ἀπλότητος ὁ κ. Παλαμᾶς μᾶς διηγεῖται τὸν θάνατον τοῦ παλληκαριοῦ».

Καὶ τὸ ἄρθρον περατοῦται διὰ τῶν ἑξῆς: «Ἦθελα νὰ εἶπω ἐν ταῦτῳ πάσας τὰς σκέψεις τὰς ὁποίας μοῦ ἐμπνέει ἡ εἰκὼν αὕτη (τοῦ ὑπὸ τοὺς ἤχους τῶν μυρολογίων θνήσκοντος παλληκαριοῦ) εἶνε πολλά, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐκλέξω. Ἡ διήγησις τοῦ κ. Κωστή Παλαμᾶ μοῦ φαίνεται ἀδιαφιλονεικῆτως ὠραιότερα τοῦ περιφήμου βιβλίου τοῦ Ἄμπου, καὶ φιλοσοφικῶς ὑψηλοτέρα. Εἶνε ὁ «βασιλεὺς τῶν βουνῶν» τῶν Ἑλλήνων. Ὅχι διότι εἶνε ἀνασκευὴ τις τοῦ «Βασιλείως τῶν Βουνῶν» ὁ κ. Παλαμᾶς τοιοῦτό τι δὲν ἐσκέφθη, καὶ πολὺ θὰ ἐκπλαγῆ τώρα βλέπων νὰ γίνεται λόγος περὶ αὐτοῦ. Χωρὶς νὰ τὸ συλλογισθῆ, μᾶς ἔδωκε τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς εἰκόνα λεπτοτέρην τῆς τοῦ Ἄμπου καὶ ἄλλων τελειοτέρων ἔργων».

Καὶ μήπως δὲν μᾶς ἔδωκε προσέτι ὁ κ. Παλαμᾶς καὶ κατὰ τι ἄλλο; Διότι, ἐπὶ τέλους, εἰς τί ἀποβλέπουσι σήμερον αἱ προσπάθειαι πάντων ἐν τῇ μυθιστοριογραφίᾳ; Δὲν ἀποβλέπουσι εἰς τὴν εὔρεσιν νέου τύπου, συμπιλοῦντος τὴν ψυχολογικὴν ἀνάλυσιν καὶ τὸ ποιητικὸν ὄνειρον ἐν τῷ μυθιστορήματι; Νομίζω ὅτι ὁ κ. Παλαμᾶς, ἀκουσίως ὅμως, μᾶς χρησιμεύει ὡς παραδειγμα: περιγράφει καὶ συμβολοποιεῖ. Ὁ ἀρχαῖος ἔρωσ τῆς τελειότητος κατέγει τὴν καρδίαν τοῦ ἀπλοῦ Μήτρον, ἀνθρώπου τοῦ λαοῦ ἐξ ἐκεῖνων τοὺς ὁποίους ἡ φυσιοκρατικὴ σχολὴ κατέστησε τοῦ συρμοῦ. Ἀλλ' ἐν ταῦτῳ ὁ ἀπλοῦς οὗτος ἀνὴρ εἶνε ἤρωσ καὶ τὸ πλάσιον τῶν ἑλληνικῶν θαλασσῶν παρέχει εἰς τὴν ὄλην εἰκόνα οὐκ οἶδα τι ἰδεῶδες καὶ ἀπώτερον. Οἱ συμβολισταὶ δὲν ζητοῦσι περισσότερα».

Τέλος ἡ ἱστορία αὕτη δὲν γίνεαι νέον φῶς ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν παραστάσεων εἰς ἃς προέβη ἡ ἑλληνικὴ κυβερνήσις ἐξ ἀφορμῆς τῆς δραματοποιήσεως τοῦ «Βασιλείως τῶν Βουνῶν»; Ἐξαισία τις ματαιότης, γνώρισμα τῶν με-

γάλων φυλῶν, ἐνοικεῖ τὰ βάθη τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς. Οἱ Ἕλληνες περὶ πολλοῦ ποιοῦνται τὴν γνώμην τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καὶ πιστεύουσιν ἀνεκᾶθεν, ὅτι ὁ κόσμος ἔχει πρὸς αὐτοὺς ἐστραμμένα τὰ ὄμματα, ἀπὸ Ὀμήρου μέχρι σήμερον. Οἱ κρίναντες αὐτοὺς ἐπὶ τῇ βίᾳ τοῦ «Βασιλείως τῶν Βουνῶν» τοῦ Ἄμπου, τοὺς ἐνοχλοῦσιν. Ἄς τοὺς κρίνωμεν ἐπὶ τῇ βίᾳ τοῦ παλληκαριοῦ τοῦ Παλαμᾶ; Ἦθ εὔρουσιν τὸν Ἄμπου τερπνότερον».

Ἡ γνωστὴ ἑλληνομαθὴς συγγραφεὺς κυρία E. Edmonds δημοσιεύει ἐν τῇ ἀγγλικῇ Eastern et Western Review τοῦ μαρτίου μεταφράσιν καλλιῶν διηγήματων τοῦ κ. Γ. Δροσίνῃ δημοσιευθέντος εἰς τὴν Ἑστῖαν καὶ ἐπιγραφόμενου Χρυσόδα.

Ἐκ γαλλικῶν περιοδικῶν ἀξιανάγνωστα:

Ἡ κυκλοφορία τοῦ ἀνέμου ἐπὶ τῆς γῆτινῆς ἐπιφανείας ὑπὸ A. Daponchel (Astronomie)—Τὸ Ἰωβιλιαῖον τοῦ Λέοντος ΙΓ' ὑπὸ A. de Lacombe (Correspondant 25 φεβρ.). — Ἡ Αἰσθητικὴ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τῶν διαδόχων του ὑπὸ Ch. Lévêque (Journal des Savants)—Ταῖν ὑπὸ E. Faguet (R. Bleu 11 μαρτ.). — Ἐρνέστος Λαβίς ὑπὸ H. Berenger (ὁμ.) — Ὁ Ναπολιόν καὶ αἱ γυναῖκες ὑπὸ Fr. Masson (R. Britanique)—Οἱ ἑλληνικοὶ μῦθοι ὑπὸ J. Girard (R. des deux Mondes 1 μαρτ.).—Οἱ Ἰουδαῖοι ὑπὸ τὴν ἑλληνικὴν κυριαρχίαν ὑπὸ A. Renan (ὁμ. 15 μαρτ.). — Ἐμπειρικὴ Ψυχολογία ὑπὸ E. Binet (ὁμ.)— Ὁ ἔρωσ εἶνε παθολογικὴ κατάστασις; ὑπὸ G. Danville (R. Philosophique)— Ἡ ἀνατομία ἐν τῇ τέχνῃ ὑπὸ P. Richer (R. Scientifique 11 μαρτ.)

Ἐκ γερμανικῶν:

Ὁ Πνευματισμὸς ὑπὸ A. Garborg (Freie Bühne) — Ἡ βελτιώσις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὑπὸ O. Panizza (Gesellschaft).

Ἐξ ἀγγλικῶν καὶ ἀμερικανικῶν.

Ἡ ἱατρικὴ ὡς ἐπάγγελμα ὑπὸ J. Billing (Forum)— Τὸ μέλλον τῆς ποιήσεως ὑπὸ C. L. Moore (ὁμ.) — Τὸ ἐμπόριον τῶν Μαύρων ἐν Ἀμερικῇ ὑπὸ H. Stanley (Harper's Magazine)— Οἱ Γάλλοι συμβολισταὶ ὑπὸ A. Gorren (Scribner's Magazine).

Ἐξ ἰταλικῶν:

Αἱ διδασκαλαὶ τοῦ Τολστόη ὑπὸ Carletti (Rassegna Nazionale 16 φεβρ.). — Τὸ γῆρας τοῦ Βέρδη ὑπὸ E. Penizeacchi (N. Antologia 1 μαρτ.). — Οἱ πυγμαῖοι τῆς Εὐρώπης ὑπὸ G. Sergi (ὁμ.)

ΕΚΔΡΟΜΑΙ

Ἡ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ κ. Δαίρπεφδ ἀρχαιολογικὴ ἐκδρομὴ ἐγένετο καὶ φέτος ὡς πέρυσι μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας. Διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου Ἰριδος ἀνεχώρησαν ἐκ Πειραιῶς τὸ ἀπόγευμα τῆς παρελθούσης Τρίτης ὑπὲρ τοὺς 60, μεταξὺ τῶν ὁποίων 16 κυρία: οἱ πλείστοι τῶν ἐπιβατῶν Γερμανοί, κατὰ δεύτερον λόγον Ἄγγλοι καὶ Ἀμερικανοί, τινὲς Αὐστριακοί, τέσσαρες Ἴταλοι ἀρχαιολόγοι, δύο Δανοὶ ἐξ ὧν ὁ εἰς ζωγράφος, καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων οἱ κ. κ. Βικέλας, Στρεῖτ πατήρ καὶ υἱὸς καὶ I. Βαλαωρίτης. Ἐπεσκέφθησαν δὲ κατὰ σειράν τὴν Ἀίγιαν, τὸν Θωρινόν, τὴν Ἐρέτριαν, τὸ μαντεῖον Ἀμφιάρου παρὰ τὸν Ὠρωπόν, τὸν Ῥαμνούντα, τὴν Δῆλον, διαφόρους τοποθεσίας τῆς Σάμου καὶ τὴν Μύκονον. Ἐνεκα τῆς κακοκαιρίας δὲν ἠδυνήθη τὸ ἀτμόπλοιον νὰ προσεγγίσῃ εἰς Σούνιον. Ἡ ἐκδρομὴ διήρκεσεν ἐξ ἡμέρας, καθ' ἃς ἐπεκρατήσεν ἀδιάπτωτος εὐθυμία, πάντες δὲ οἱ μετασχόντες αὐτῆς ἐπανήλθον εἰς ἄκρον